

ज्ञातः पापो धार्तराष्ट्रो दृष्टश्चेत्यसकृद्रणे । प्राक्रोशन् सोमकास्तत्र दृष्टरूपाः समन्ततः ।
 तेषामाशु प्रयातानां रथानां तत्र वेगिनां । बभूव तुमुलः शब्दो दिवस्पृक् पृथिवीपते ।
 दुर्योधनं परीप्सन्तस्तत्र तत्र युधिष्ठिरं । अन्वयुस्त्वरितास्ते वै राजानं आन्तवाहनाः ।
 अर्जुनो भीमसेनश्च माद्रीपुत्रौ च पाण्डवौ । दृष्टद्युम्नश्च पाञ्चाल्यः शिखण्डी चापराजितः । १०२४
 उत्तमौजा युधामन्युः सात्यकिश्च महारथः । पाञ्चालानाञ्च ये शिष्टा द्रौपदेयाश्च भारत ।
 हयाश्च सर्वे नागाश्च शतशश्च पदातयः । ततः प्राप्तो महाराज धर्मराजः प्रतापवान् ।
 दैपायनद्वन्द्वं घोरं यत्र दुर्योधनोऽभवत् । शीतामलजलं हृद्यं द्वितीयमिव सागरं ।
 मायया सलिलं स्तम्भयन्नाभूत्ते स्थितः सुतः । अत्यद्भुतेन विधिना देवयोगेन भारत ।
 सलिलान्तर्गतः शेते दुर्द्धर्षः कस्यचित् प्रभो । मानुषस्य मनुष्येन्द्र गदाहस्तो जनाधिपः । १०२५
 ततो दुर्योधनो राजा सलिलान्तर्गतो वसन् । शृश्रुवे तुमुलं शब्दं जलदोपमनिखनं ।
 युधिष्ठिरस्तु राजेन्द्र तं हृदं सह मोदरैः । आजगाम महाराज तव पुत्रवधाय वै ।
 महता शङ्खनादेन रथनेमिस्त्रिनेन च । ऊर्ध्वं धुन्वन् महारेणुं कम्पयंश्चापि मेदिनीं ।
 द्यौधिष्ठिरस्य सैन्यस्य श्रुत्वा शब्दं महारथाः । कृतवर्मा कृपो द्रौणीराजानमिदमब्रुवन् ।
 इमे ह्यायान्ति संहृष्टाः पाण्डवा जितकाशिनः । अपयास्यामहे तावदनुजानातु नो भवान् । १०२६
 दुर्योधनस्तु तच्छ्रुत्वा तेषां तत्र तरस्विनां । तथेत्युक्त्वा हृदं तं वै मायया ऽस्तम्भयप्रभो ।
 ते त्वनुज्ञाय राजानं भृशं शोकपरायणाः । जग्मुर्दूरे महाराज कृपप्रभृतयो रथाः ।
 ते गत्वा दूरमध्वानं न्यग्रोधं प्रेक्ष्य मारिष । न्यविशन्त भृशं आन्ताश्चिन्तयन्तो नृपं प्रति ।
 विष्टभ्य सलिलं सुप्तो धार्तराष्ट्रो महाबलः । पाण्डवाश्चापि संप्राप्तास्तं देशं युद्धमीप्सवः ।
 कथं नु युद्धं भविता कथं राजा भविष्यति । कथं नु पाण्डवा राजन् प्रतिपत्स्यन्ति कैरवं । १०२७
 इत्येवचिन्तयानास्तु रथेभ्योऽश्वान् विमुच्य ते । तत्रासाञ्चक्रिरे राजन् कृपप्रभृतयो रथाः ।
 इति श्रीमहाभारते शल्यपर्वणि ऋदप्रवेशपर्वणि दुर्योधनान्वेषणे एकविंशोऽध्यायः ॥ ३१ ॥
 ॥ सञ्जय उवाच ॥ ततस्तेष्वपयातेषु रथेषु त्रिषु पाण्डवाः । तं हृदं प्रत्यपद्यन्त यत्र दुर्योधनोऽभवत् ।
 आसाद्य च कुरुश्रेष्ठ तदा दैपायनं हृदं । स्तम्भितं धार्तराष्ट्रेण दृष्ट्वा तं सलिलाशयं ।
 वासुदेवमिदं वाक्यमब्रवीत् कुरुनन्दनः । पश्येमां धार्तराष्ट्रेण मायामसु प्रयोजितां । १०२८
 विष्टभ्य सलिलं शेते नास्य मानुषतो भयं । देवीं मायामिमाम् कृत्वा सलिलान्तर्गतो ह्ययं ।
 निहत्या निहतिप्रज्ञो न मे जीवन् विमोक्ष्यते । यद्यस्य समरे सङ्घं कुरुते वज्रभृत्स्वयं ।
 तथाऽप्येनं हतं युद्धे लोका द्रक्ष्यन्ति माधव ।
 ॥ वासुदेव उवाच ॥ मायां विन इमां मायां मायया जहि भारत । मायावी मायया बध्यः सत्यमेतद्युधिष्ठिर ।
 क्रियाभ्युपायैर्बहुभिर्मायामसु प्रयोज्य च । जहि त्वं भरतश्रेष्ठ मायात्मानं सुयोधनं ।
 क्रियाभ्युपायैरिन्द्रेण निहता दैत्यदानवाः । क्रियाभ्युपायैर्बहुभिर्बलैर्बद्धो महात्मना । १०२९